

lada, per tenir rima; la del doc. de Bna. 1270 pot haver estat mal llegida per l'amanuense de Capmany.

Viure subst., amb valor anàleg al de *vida*, del qual, però, és diferència per un matis més dinàmic i individualitzat. Això ja era medieval i trobadoresc en llengua d'oc, V. supra la cita de Peire Vidal. En cat. no degué ser menys antic, i si bé *AlcM* només n'aporta dues cites del S. XVI, ja figura en Busa-N. «*viure*: victus, vita», i la poca documentació és deguda al caràcter més objectiu i poc afectiu dels nostres textos medievals, envist la literatura amorosa i lírica de la llengua del Nord.

Però des d'aquí entre nosaltres es va passar a l'acceptació secundària d'«aliments»; i a la fixació toponímica: en la forma *BENE VIVERE* > *Beniure* (agregat a St. Esteve de la Sarga, Pall. Jussà) o *Beviure*, generalment dissimilat en *Beüre* > *Biure* (pobles o poblets de l'Alt Emp., Alt Gàia, dos en el Berguedà, i molt estès com a cognom), bàrbarament grafiat *Viure* o *Viura*: l'etimologia del qual no té absolutament res d'«incert» (*AlcM*), i fa temps que ha estat generalment acceptada (cf. *Top. Hesp.* II, 230, n. 24, *AVIAT* i *vianda* infra). Amb la dissimilació invertida: Vall d'*Enviure*, vall tributària esq. Segre, amb despoblat, a Seròs (*EnciclCat.* VI, 667). Cf. *Vidabona*, poblet del Ripollès; i cast. *Bembibre*, *Membreve*; notem que l'antic *ben-viure* no era sinó el revers del comú *és un malviure* o *és un desviure*'s.

Modernament pertany a l'ús comú en la literatura catalana: «--- / i no us vulgueu desdir d'un *viure* bell, / per tan aviat morir», Coromines (*Termes*, O. C., 1353.1f.); «Proses del *viure* a Solius», bella col·lecció de petits assaigs de Xavier Montsalvatge, 1922.

Per als aliments: «en aquell jorn, / de cent entorn, / trescentes lliures / despès en *viures*: / tots hi menjaren», JRoig (*Spill*, 2285); «si vostra altesa volrà aturar en aquesta vostra ciutat e mia, la trobareu abundosa de *viures* e de totes coses necessàries a la guerra», JoMartorell (Ag. I, 24); «sovint són executats e barrejats en lur béns e *viures*» 1462 (*CoDoACA* XXII, 22) i altres dues cites de c. al S. XVI en *DAG*; «Montserrat --- frente del monestir, un pati llarc, està la Hospederia --- y la incomeditat que hi tenen los passatgers és la de tenir-se de servir de la cuyna del convent, sent prou distant de la hospederia, y los *viures*, prou cars», B. d. Maldà (*Excurs.*, 141). Avui substituït per *queviures* (veg. *QUÈ*). Notem l'ús d'aquest a Mall. en singular en el sentit de deixa vitalícia: «estar amb noltros es temps de sa vida, si jo em muir, vos deixaré un *queviures*», Arx. Ll. Salvador, p. 245.

Vivent [1248]: «jo no faré dels meus dies *vivents* senes éi, abans que no acabaré ---», doc. de la Conca de Tremp (PPujol, *DocVgUrg.*, 8.54); «Vejes lo cel com és gran --- mar, terra, hòmens, aucells --- herbes e totes coses *vivents*, e tot quant és, és a serviy de N. Dona, e tot és de son Fill, qui ho ha creat», Lluïl (*Blanq.*, *NCL.*, II, 32.26); «--- de la Princesa --- posà-li'l drap davall les faldes --- Havent vist Tirant un cas tan nefandíssim --- se pres a dir --- —O fortuna --- per què has permès que los meus --- ulls hagen pogut

veure cosa que tots los *vivents* no han vist ni porien pensar ---?», JoMartorell (Ag. III, 225).

Recíprocament, també és diguè, com a substantiu, *els vivints* 'els vivents'. Poèticament se li admet fem. en -a: «Encaxan los fadrins ab les donzelles, / --- / flors que l'amor enfla, per fer-se'n un collar: / quan la *viventa* roda és acabada, / suau, majestuosa, acompassada, / al ayre de la música comença de rodar», *Canigó* I, 19d; però la forma comuna, *vivent*, del femení, s'ha usat en poesia, no menys que en prosa: «--- / dins núvols fulgurants de blanca polseguera, / avança a tot galop l'estol del vencedor / --- / se torcen com un arc vibrant les corves dures, / --- / superbs, ardidament, s'empinen els pitralls, / corona els colls nervuts una esplendor divinal; / i el ritme lluminós, qui moviments combina, / cisella una *vivent* estrofa de cavalls», Alomar (*La Quadriga*, v. 14).

Notem que en cat. antic es va usar també (com en oc. ant.) com gerundi: «B. --- devot gran de Sant Miquel, li demanà --- si-s poria salvar *vivent* en la cort aquella», Eiximenis (*Angels*, *DAG*); anàlogament Bernat Metge i Lluïl (*AlcM*, § 1). «*Mi vivent*», frase sacramental de testaments, *DAG*; i amb possessiu de tercera persona, locució usada pels escriptors rossellonesos i del NE.: «Ja del *vivent* del seu pare ---», Pous i Pagès, *Empord.*, 103. «El senyor Jeroni --- estabornit --- després de viure uns quants dies com un enze --- es va morir ---: els darrers dies --- oïa i rumiava, sota la màscara entercada de la seva carn --- Més terrible fou encara el seu judici funeral, el que feien d'ell la tia Tuietes --- i fins el que va oir de la seva filla Cebriana, quan parlaven a l'espona del lliit, pensant que ell no ho sentia. Així tothom mentia del seu *vivent*? Com un glop de fel s'anava empassant els desenganyos ---», Coromines (*Silèni*, XVII, 216, O. C., 89b); CPol, *Vall d'Aneu*, p. 11.

Vivència, neologisme recent [1940, Màrius Torres], format en cast. i cat. (res de llatí, com diu *AlcM*) com a adaptació de l'al. *erlebnis*, *erlebnisse*, 'experiències vitals' (de *leben* 'viure'), *erleben* 'viure tr. (una experiència)'; en particular s'usa com a terme de tècnica psicològica (ben natural en un terreny on són indelebles les petjades de l'alemany de Freud): «amb aquesta ensulsiada s'enrunen també tots els sentiments de veneració a l'ordre estatal --- això ja no s'acompanya d'aquella *vivència* inicial de comunitat i solidaritat ---», Pere Foix (*Rev. Cat. de Psicoanàlisi* I, vol. 2, 125).

Vivander, *vivandera* [Belvitges, dicc. Aguiló] adaptació del fr. *vivandier*, -ère.

Vivenda, castellanisme recent i gens recomanable adaptat del cast. *vivienda* [1495], rebutjat unànimement per tots els lexicògrafs i filòlegs del Princ. i del Continent en general (exclòs del Lab. 1840, 1888 etc.; de Bulbena; Vogel; *DOrt.*, *DAG*, Escrig, MGadea, FbrCard. etc., *Dfa.*); fins c. 1930 ningú no l'usava en cat. central, per més que se'n citi un ex. esporàdic en Massó Torrents,² i si ho féu algú fou sempre en la forma cast. desvergonyida *vivienda*; és cert que a Mallorca ja s'usava en la forma adaptada: «*vivenda*: habi-